

Hoogeveen Dag van het Stadscentrum

27 maart 2007

Middagsessie

Deel 1

Welkom door wethouder Wietze van der Zwaag

Opening door dagvoorzitter Aize Bouma

De opgave van vandaag is om met elkaar te bedenken hoe het verder moet met het centrum van Hoogeveen, hoe we het centrum met zijn allen beter en mooier kunnen maken. Aan het einde van de dag presenteren we de uitgangspunten en aanbevelingen voor de visie (die in fase 2 wordt opgesteld) die vandaag zijn geformuleerd aan het College (en indirect dus ook aan de raad). Het is uiteindelijk aan de raad om te beslissen over de uitgangspunten die worden meegegeven voor het opstellen van de visie. Die beslissing kan natuurlijk afwijken van wat wij hier vandaag met zijn allen hebben bedacht, omdat de raad nu eenmaal een bredere afweging moet maken.

Procesuitleg door Gert Bolkesteijn

De discussie over het stadscentrum vloeit voort uit de Structuurvisie die voor Hoogeveen is opgesteld. Het proces om te komen tot een verbetering van het stadscentrum ziet er als volgt uit (zie ook processheet uit de presentatie):

Fase 1: Wat willen we? Aan de hand van onderzoek bepalen van uitgangspunten voor het opstellen van een visie voor het centrum.

Fase 2: Hoe gaan we dat doen? Opstellen centrumvisie

Fase 3: Uitvoeringsprogramma (koppeling van programmering aan budget en inzet)

We zitten nu in fase 1. In die fase zijn door de drie klankbordgroepen (bewoners, ondernemers en vertegenwoordigers van instellingen) SWOT-analyses uitgevoerd voor verschillende thema's met betrekking tot het stadscentrum (ontspanning, openbare ruimte, wonen, winkelen, werken en verkeer). Daarnaast zijn verschillende onderzoeken uitgevoerd: het koopstromenonderzoek, een passantenenquête en een woningbehoeftenonderzoek (waarvan vandaag de eerste resultaten bekend zullen worden gemaakt). Ten derde is er een inventarisatie gemaakt van alle beleidsstukken waarin al iets over het stadscentrum is opgenomen (structuurvisie, woonplan, monumentenlijst e.d.) en ten slotte hebben we twee inspiratiebijeenkomsten georganiseerd. Dhr. Sluiskes van MKB Nederland heeft een presentatie gegeven over de ontwikkeling van centra in middelgrote gemeenten en dhr. Van Engelsdorp Gastelaars (hoogleraar aan de Universiteit van Amsterdam) heeft een presentatie gegeven over de functie van een stadscentrum meer in het algemeen. Samen met de inspirator die de gemeente heeft aangetrokken voor het stadscentrum, Gert Middelkoop, hebben we van gedachten gewisseld en ideeën opgedaan voor de ontwikkelingsrichting voor Hoogeveen. Alle informatie die tot nu toe in fase 1 is verzameld, is samengevat in het inspiratieboekje dat is verstrekt voor de Dag van het Stadshart. De uitgangspunten en aanbevelingen die vandaag

worden gedaan landen in een beslisdocument die volgende week aan de raad worden gespiegeld. Eind juni wordt er een besluit over genomen.

Inleiding Gert Middelkoop over winkel/stadscentra in het algemeen

Gert plaatst de ontwikkeling van winkelcentra in een historisch perspectief. Vroeger (tot aan de Tweede Wereldoorlog) waren winkelconcentraties in het historische centrum van een stad een vanzelfsprekend iets. Vanaf de jaren vijftig werden echter nieuwe concepten ontwikkeld zoals de grote shopping malls, ver buiten het centrum gelegen. Deze suburbane winkelconcentraties hebben het winkelbestand in het historische centrum meer dan eens uitgehold. De belegger of andere eigenaar van het winkelcentrum kon een grote regie voeren op het uiterlijk van zijn centrum (reclame-uitingen, inrichting van etalages, e.d.), hij kon zijn centrum zelfs thematiseren.

In stadscentra ontbreekt een sterke regie. Elke ondernemer doet zijn eigen ding (waren uitstellen op straat, schreeuwerige reclames, muziek draaien e.d.) waardoor er heel weinig samenhang in zo'n centrum ontstaat. Een van de doelen van vandaag zou daarom ook moeten zijn en antwoord te vinden op de vraag hoe burgers en ondernemers samen de regie kunnen voeren in het centrum. We moeten vandaag bedenken wat we nu samen een leuke, gezellige winkelstraat straat vinden, hoe dat beeld er ongeveer uit zou moeten zien, welke kwaliteiten benoemd zouden moeten worden.

Deel 2

- **Themagroepen -**

Deel 3

Plenaire discussie over uitkomsten themagroepen

Elke discussieleider vertelt kort de uitkomsten van "zijn" themagroep (zie ook powerpoint).

Winkelen/werken – Jan Hamers

Het merendeel van deze discussiegroep bestond uit ondernemers en winkeliers. Zij waren het overwegend niet eens met de stellingen die waren geformuleerd. De stellingen waren veel te negatief over het centrum. Eigenlijk doet het centrum het best wel goed, maar dat zouden we veel meer met zijn allen moeten uitdragen. We moeten onszelf onderscheiden.

De parkeermogelijkheden van het centrum zijn heel goed (zeker als het achteraf betaald parkeren binnenkort wordt ingevoerd). Is parkeren onder de Hoofdstraat nog een mogelijkheid? De Tamboerpassage heeft Aize B. solut een toekomst. Fietsers moeten kunnen blijven fietsen in de Hoofdstraat, maar dat moet dan wel beter geregeld kunnen worden. Het winkelen moet meer worden gemixt met horeca, sfeer en gezelligheid. Ten slotte moeten we meer uitdragen dat we trots zijn op het centrum van Hoogeveen.

Nog een aantal concrete aanbevelingen:

- Beschutte terrassen aanleggen, die brengen ook meer gezelligheid en sfeer.
- Biedt de Hoogeveense kunstenaars de ruimte.
- Maak halverwege de Hoofdstraat iets opvallends om de lengte van de straat te breken.

Wonen – Sjoerd Dijkstra

De discussiegroep was er al vrij snel uit dat de discussie of Hoogeveen een dorpsallure of stadsallure moet nastreven een non-discussie is. Hoogeveen is Hoogeveen en daar moeten we ons op richten.

De verkeersproblematiek op de binnenring moet worden opgelost. Er kan meer sfeer en gezelligheid worden gebracht door de organisatie van meer evenementen. De Hoofdstraat zou eigenlijk bijvoorbeeld in drieën gecompartmenteerd moeten worden (het Forum en Koopmansplein in Assen werden genoemd als goede voorbeelden). De huidige parkeerplaatsen achter de Hoofdstraat kunnen prima worden gebruikt voor woningbouw, maar dat mag dan niet ten koste gaan van het aantal parkeerplaatsen. Minimaal dezelfde hoeveelheid parkeerplekken moet terug worden gebouwd.

Veel woningen boven winkels worden vaak gebruikt als opslagruimte en dat is eigenlijk zonde. Die woningen moeten weer als woning gebruikt worden. Ook kunnen woningen aan het centrum worden toegevoegd, en dan niet alleen appartementen maar ook eengezinswoningen voor gezinnen (met kinderen).

Verder werden meer variatie in bouwhoogte genoemd en krijgt de gemeente het advies om zich niet te laten leiden door projectontwikkelaars (met gelijke plannen).

Openbaar gebied – Roel Barkhof

De ruimte achter de Hoofdstraat (parkeerplaatsen) moet benut worden voor andere functies (zoals woningbouw). Maar niet alleen gebouwde functies, de ruimte kan ook worden gebruikt voor groen en het aanleggen van pleinen. Ook is er het idee geopperd om op bepaalde plekken de gevels van de winkels op de Hoofdstraat naar achteren te verleggen zodat pleinen op de Hoofdstraat ontstaan. Samenvattend gaat het erom meer pleinen en groen dwars op de Hoofdstraat te realiseren. Het Park Dwingeland moet meer bij het centrum worden getrokken en worden getransformeerd tot echt stadspark.

De bereikbaarheid van het centrum is heel goed. Maar gemeente, maak de centrumruit nu eens een keer af! En de fietsers weg uit de Hoofdstraat! Als de ruimte achter de Hoofdstraat opnieuw wordt ingevuld is dat meteen een goede aanleiding om de fietsroute te verleggen naar de achterkant. Ook moet er meer gebruik worden gemaakt van de stegen. (die veelal autoluw of zelfs autovrij moeten worden gemaakt). In ieder geval moet de Schutstraat autoluw worden gemaakt.

Ontspanning – Mark Veenigen

In deze discussiegroep waren veel horecaondernemers vertegenwoordigd. Er zouden meer evenementen moeten worden georganiseerd in het stadscentrum (dat betekent dus ook dat de gemeente meer vergunningen moet afgeven). Ook is het idee geopperd om een Cultuurkwartier te realiseren op de markt achter de Tamboer. Dan kan de Mauritsshal naar voren worden gehaald om een knusser plein te creëren. Daarachter kan dan eindelijk het felbegeerde hotel voor Hoogeveen worden gerealiseerd. De Tamboerpassage kan tevens bij het Cultuurkwartier worden getrokken en eventueel kan horeca dan een plek krijgen in de passage. Als de Kerksraat in ieder geval 's avonds autovrij zou zijn, versterkt dat de horecafunctie van de straat. Ook deze groep

vindt dat het Park Dwingeland zou moeten worden getransformeerd tot stadspark. Ook vindt de groep dat het water moet worden teruggebracht in het centrum. Ten slotte moeten de huidige plannen voor het centrum beter worden afgestemd op de ontwikkelvisie die straks wordt gemaakt.

Plenaire discussie

- Gert M. Je kunt zowel vanuit het wonen als vanuit het winkelen naar de openbare ruimte kijken. De bewoners gebruiken de openbare ruimte voornamelijk 's avonds terwijl de winkeliers/mensen die komen winkelen juist overdag de openbare ruimte gebruiken. De uitkomsten van deze twee zouden moeten worden gekruist met de kwaliteiten die voor het centrum benoemd worden. Voor het fietsen zijn eigenlijk twee modellen: ofwel aan de achterkant van de Hoofdstraat, of in de Hoofdstraat zelf. Het gaat erom dat het wordt ingepast in de functies van het centrum: wonen, winkelen en vertier en dat het niet teveel met elkaar botst.
- Aize B. (vraagt aan Gert M.) de Hoofdstraat opknippen in combinatie met het leggen van dwarsverbanden, betrekken van het park bij het centrum etc zijn dat goede ideeën om differentiatie en sfeer te brengen?
- Gert M. Knippen is een verkeerskundige term en zou liever vervangen moeten worden voor (kwalitatief) verbijzonderen. En zo zou je de Hoofdstraat ook moeten benaderen: waar voegen we welke kwaliteiten toe?

Aize B. brengt de discussie op gang over al dan niet fietsers in de Hoofdstraat toestaan. Hieronder volgen een aantal opmerkingen die zijn gehoord:

- Fietsers mogen blijven in de Hoofdstraat maar dan moet er wel een goede afbakening komen van het fietspad en van terrassen. En de fietsregels moeten meer worden gehandhaafd.
- Fietsers weren uit de Hoofdstraat zodat mensen veilig van de ene winkel naar de andere kunnen oversteken.
- Maar als je fietsers weert uit de straat, wat doe je dan met de scootmobielen? Er moet gewoon beter worden gehandhaafd!
- Met het weren van fietsers uit de Hoofdstraat sluit je bepaalde groepen uit (ouderen).

Gert M. Merkt op dat je moet vermijden dat de discussie over fietsers verengt tot wel of niet toestaan in de Hoofdstraat. Verkeer is altijd een afgeleide. Dus je moet je goed afvragen wat bepalende condities zijn: bijvoorbeeld wat hebben fietsers met klandizie te maken? Een heldere analyse is noodzakelijk.

Aize B. vraagt of het aansluiten van het park Dwingeland bij het centrum (als denkrichting) een goed idee is (daar lijkt iedereen het mee eens te zijn). En moet het water worden teruggebracht? Hieronder enkele reacties over het water:

- Ja, het water brengt sfeer. Het zou goed kunnen in de Alteveerstraat of Willemskade.

- Ja, in het kader van waterberging.
- In het water zouden ook melkblokken kunnen worden gelegd. Dat zijn platte schuiten waarop horecaterrassen kunnen worden gerealiseerd.
- Sfeervolle steden hebben water in het centrum. Kortom, water brengt sfeer.
- Nee, water niet in de Hoofdstraat, dat is Aize B. soltuut onhandig voor het winkelen. Het zou wel heel goed kunnen dichtbij het centrum.
- Water zou bijvoorbeeld wel heel goed kunnen in het noordelijk deel van de Hoofdstraat.

Wethouder: Er vind al veel discussie/afstemming plaats met andere ontwikkelingen in het stadscentrum. Maar dat betekent niet dat de gemeente de komende twee jaar op slot gaat. Dat is niet wenselijk. Wat betreft de centrumruit merkt de wethouder nog op dat aan de voltooiing wordt gewerkt (naar verwachting 2008/2009).

Losse opmerking: Gezien de vergrijzing: openbare toiletten aanleggen!!

Slotwoord door de wethouder

Het was een zeer geslaagde middag (jammer dat hij maar bij een werkgroep kon zijn). Er zijn veel interessante discussiepunten naar voren gebracht en bijzonder veel ideeën. De wethouder is benieuwd of de uitkomsten van vanmiddag veel verschillen met die van vanavond. Hij bedankt alle aanwezigen.

Avondsessie

Deel 1

(zie middagsessie)

Deel 2

(themagroepen)

Deel 3

Plenaire discussie over uitkomsten themagroepen

Elke discussieleider vertelt kort de uitkomsten van "zijn" themagroep (zie ook powerpoint).

Winkelen/werken – Jan Hamers

Het grootste verschil tussen de avond en de middagsessie is dat er 's avonds meer verschillen in mening zijn over wat er moet gebeuren met het stadscentrum. De groep is het er over eens dat de Tamboerpassage zeker een toekomst en kansen heeft, maar daarvoor is een betere routing nodig. Bovendien moet de passage beter zichtbaar zijn vanaf de buitenkant.

Het centrum in het algemeen moet veel gezelliger worden. Cultuur is daar een heel goed instrument voor. De verkeerssituatie in de centrumruit/binnenring moet (eindelijk) worden opgelost. De parkeervoorzieningen zijn uitstekend, maar wel zou de relatie met het

winkelgebied kunnen worden verbeterd. Ook moet achteraf betalen voor het parkeren worden ingevoerd (is de gemeente al mee bezig).

Toen de vraag “is de lengte van de Hoofdstraat een probleem” aan de orde kwam, waren de belangrijkste tips: obstakels in de Hoofdstraat wegnemen, de straat op een andere manier aankleden, plaats maken voor afgeschermd terrassen etc. Ook water zou gezelligheid kunnen brengen. Schutstraat moet autoluw, in ieder geval geen doorgaand verkeer meer.

Fietsen in de Hoofdstraat is een heikel punt. Er zijn veel voor-, maar ook veel tegenstanders. Het merendeel vindt dat het fietsen uit de Hoofdstraat moeten worden gehaald en achterlangs moet worden gebracht.

Wonen – Sjoerd Dijkstra

De volgorde waarin de discussiepunten zijn behandeld in de werkgroep was 's avonds totaal anders dan 's middags, maar de uitkomsten zijn ongeveer vergelijkbaar. Uiteraard zijn er wel accentverschillen.

Er zouden meer woningen aan het centrum meten worden toegevoegd, bijvoorbeeld grotere, luxere appartementen (is een hoog appartementengebouw tegenover de Stoeke een idee?). De architectuur zou meer speels mogen, en beter afgestemd op de individuele woonwensen van bewoners. Als het parkeren onder de grond wordt gebracht is er op de huidige parkeerplaatsen plek om woningen toe te voegen. Ook zouden de ruimten boven de winkels meer en beter benut kunnen worden voor woningen. Het lastige daarbij is dat je als gemeente machteloos staat tegenover de pandeigenaren. De pandeigenaren staan niet te springen om de ruimten boven de winkels te verhuren (ze verdienen immers genoeg aan het verhuren van de winkelruimte zelf). Misschien is het daarom een idee om een moreel beroep te doen op de pandeigenaren om wonen boven winkels gezamenlijk mogelijk te maken (vergelijkbaar met het morele beroep van de gemeente Maastricht op de winkeliers om iets aan de gevelreclame te doen).

Om de lengte van de Hoofdstraat te breken, zouden er meer pleinen moeten worden gemaakt. Ook is meer groen gewenst in het centrum en zou het water kunnen worden teruggebracht. Er moet meer aandacht komen voor het onderhoud van de openbare ruimte en parken (althoewel de Hoofdstraat wel echt goed wordt schoongehouden).

Openbaar gebied – Roel Barkhof

“Het blik van de straat” is een van de motto's die naar voren kwam tijdens deze werkgroep. De parkeerterreinen achter de Hoofdstraat komen dan vrij voor andere invulling, zoals bijvoorbeeld een uitbreiding van het Park Dwingeland.

In de Hoofdstraat moeten pleinen worden gecreëerd om de lengte te doorbreken. En de fietsers moeten weg!! Maar dan moet je er wel voor zorgen dat de Hoofdstraat per iets goed bereikbaar blijft, door middel van routing via achterkanten, (bewaakte) parkeerplaatsen aan de achterkant, fietsenstallingen in steegjes. De achterzijde van de hoofdstraat verdient sowieso de aandacht, want de kwaliteit laat zeer te wensen over (het is er erg rommelig).

De centrumruut moet worden afgemaakt. En het water met worden teruggebracht in het centrum, bijvoorbeeld aan de Willemskade. Misschien

kan ook een jachthaven ter hoogte van de Tamboer worden aangelegd. Hotel tegenover de Stoeke?

Ontspanning – Mark Veeningen

Er moeten meer evenementen worden georganiseerd in (het centrum van) Hoogeveen. Niet alleen voor de eigen inwoners, maar ook om mensen van buiten naar Hoogeveen te trekken. De cultuur en horeca moeten worden geconcentreerd. Verder is het idee geopperd om de bloembakken te vervangen voor speelplekken op de Hoofdstraat.

De Kerkstraat moet 's avonds worden afgesloten voor verkeer om de horecafunctie te stimuleren. Het water moet worden teruggebracht naar de Willemskade of de Alteveerstraat. Ook moeten historische panden zoveel mogelijk worden behouden (noordzijde Hoofdstraat/vertrekkende horeca). Het Park Dwingeland behoeft een kwaliteitsimpuls.

Afsluiting

Aize Bouma opent de discussie door de samenvatting van een aantal thema's die zowel 's middags als 's avonds terug zijn gekomen:

- de Hoofdstraat moet leuker, gezelliger, knusser, aantrekkelijker;
- parkeren kan beter (ondergronds);
- u wilt iets gek/bijzonders/onderscheidends;
- klassieke uitstraling van het centrum/behoud oude gebouwen.

Aize Bouma vraagt om een reactie van Gert Middelkoop

Gert zou liever kiezen voor de term "authentiek" in plaats van klassiek. Volgens Gert zijn lange rechte lijnen in een stedenbouwkundig patroon in het buitenland vaak een uiting van macht. In Nederland zijn lange rechte lijnen slechts om utilitaire redenen aangelegd (het was handig, praktisch etc). Dat is authentiek en niet zo zeer klassiek.

De maatvoering van de Hoofdstraat is een beetje uit de hand gelopen. Gert adviseert daarom een goede landschapper in de hand te nemen die niet schrikt van de genadeloze Hoofdstraat en die een aantal goede voorstellen kan doen. Gek doen/grappen in de openbare ruimte leiden uiteindelijk tot niets. Verder noemt Gert nog twee boeken die interessant zijn voor het thema van Hoogeveen:

- De Ideale Stad, van Ed Taverne, waarin hij uitlegt dat in Nederland en Italië van de 17^e eeuw de openbare ruimte zeer utilitair werd benaderd, en daar ook voorbeelden van geeft.
- Een boek van Disney over pretparken, waarin wordt uitgelegd dat "Als iets lang is, je het minder lang moet laten lijken".

Ook de routing is belangrijk: ook al ga je nergens naar toe, je moet toch het gevoel hebben dat je ergens naar toe gaat.

Architectenbureau OMA heeft in een onderzoek het gebruik van de openbare ruimte door verschillende doelgroepen en op verschillende tijdstippen en seizoenen geanalyseerd. Zo'n onderzoek zou voor het gebruik van de openbare ruimte in het centrum van Hoogeveen heldere aanknopingspunten kunnen opleveren voor een goede aanpak en inrichting.

Aize Bouma stelt voor om geen plenaire discussie te houden, omdat de uitkomsten van de middagsessie zo overeenkomen met de avondsessie. In

plaats van een discussie vertelt hij de belangrijkste conclusies van de middag (zie powerpoint).

De wethouder sluit af. Hij vindt het verbazingwekkend hoeveel overeenkomsten er zitten in de uitkomsten van de middag en de avond. We gaan nu de uitkomsten van vandaag uitwerken tot een beslisdocument, waarin we in ieder geval zoveel mogelijk van de uitkomsten van de dag van stadscentrum (en de overige bevindingen uit fase 1) zullen meenemen. Toch is het van belang dat de uiteindelijke visie geen grote gemene deler wordt, maar juist een kwalitatief hoogwaardig plan. Bouwen, bouwen, bouwen, dat is vaak een politieke boodschap, maar de ontwikkelvisie moet wel heel zorgvuldig worden opgesteld. Het gaat goed met centrum van Hoogeveen, maar het kan nog beter en nog mooier. En daar gaan we ons de komende tijd voor inzetten. Bedankt voor uw inbreng en aanwezigheid!